

Samhällslära

Bedömning av elevens lärande och kunnande i samhällslära i årskurs 7–9

I samhällsläran ska bedömningen av lärandet, det vill säga den formativa bedömningen, vara uppmuntrande och handledande. Genom mångsidig respons ska eleverna uppmuntras att fungera aktivt i sin egen närmiljö och att tillämpa sina kunskaper om samhälle och ekonomi i praktiken i vardagen. Genom bedömningen ska man stödja elevens förmåga att tillämpa samhällslärande kunskaper och färdigheter. Det är viktigt att fästa uppmärksamhet vid hur mångsidigt eleven lärt sig att bilda sig en egen uppfattning om samhället och kan motivera sina åsikter. I den summativa bedömningen ska läraren beakta elevernas mångsidiga sätt att arbeta och visa sitt kunnande.

Slutbedömningen infaller det läsår då studierna i samhällslära avslutas som ett för alla gemensamt läroämne i årskurs 7, 8 eller 9 i enlighet med timfördelningen som beslutits och beskrivits i den lokala läroplanen. Slutbedömningen ska beskriva hur väl och i vilken mån eleven uppnått målen i lärokursen i samhällslära då studierna avslutas. Då slutvitsordet bildas ska man ta i beaktande alla mål och de därtill hörande kunskapskraven för slutbedömningen i samhällslära som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen, oberoende av för vilken årskurs 7, 8 eller 9 enskilda mål har ställts upp i den lokala läroplanen. Slutvitsordet är en helhetsbedömning som ska bildas utgående från målen och kunskapskraven för samhällslära. Eleven har uppnått målen i lärokursen för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i samhällslära och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för slutbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i slutbedömningen i samhällslära och i slutvitsordet som ska bildas utgående från slutbedömningen.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
------------------------	----------	--	-------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

		undervisningen					
Betydelse, värderingar och attityder							
M1 handleda eleven att stärka sitt intresse för det omgivande samhället och för samhällskunskap som vetenskapsområde	I1–I4	Eleven inser vilken betydelse kunskap om samhället har för individen och samhället.		<i>Används inte som grund för bildandet av vitsord. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självvärderingen.</i>			
M2 hjälpa eleven att utveckla sin etiska förståelse och omdömesförmåga i olika mänskliga, samhälls- och ekonomiska frågor	I1–I4	Eleven lär sig att bedöma de etiska betydelse- och konsekvenserna av de samhälls- och ekonomiska val som hen själv och de övriga aktörerna i samhället gör.		<i>Används inte som grund för bildandet av vitsord. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självvärderingen.</i>			
Att inhämta kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och förståelse för samhällsfrågor							

<p>M3 handleda eleven att förstå rättsstatliga principer och betydelsen av människorättsfrågor i ett globalt perspektiv samt fördjupa sina kunskaper om hur det finländska rättssystemet fungerar</p>	<p>12, 13</p>	<p>Eleven lär sig att förstå betydelsen av de mänskliga rättigheterna samt principerna för en rättsstat och hur dessa anknyter till det finländska rättssystemet.</p>	<p>Förmåga att förstå rättsstatliga principer och hur de fungerar, samt att förstå de mänskliga rättigheterna</p>	<p>Utgående från exempel känner eleven igen mänskliga rättigheter och centrala aktörer och principer i anknytning till rättsväsendet.</p>	<p>Eleven beskriver mänskliga rättigheter, centrala aktörer och verksamhetsprinciper inom rättsväsendet.</p> <p>Eleven kan under handledning hitta information om lag och rätt.</p>	<p>Eleven redogör för hur principerna för mänskliga rättigheter och rättsstaten framkommer i Finland och i världen.</p> <p>Eleven hämtar och redogör för information om lag och rätt med hjälp av ändamålsenliga informationskällor.</p>	<p>Eleven bedömer förverkligandet av mänskliga rättigheter och rättsstatliga principer i samhället.</p> <p>Eleven använder informationskällor i anknytning till lag och rätt i uppgifter som kräver problemlösning.</p>
<p>M4 handleda eleven i att fördjupa och uppdatera sina kunskaper och färdigheter i fråga om samhälle, ekonomisk verksamhet och privat</p>	<p>11–13</p>	<p>Eleven lär sig att förstå funktionerna i samhället och principerna för den privata och den offentliga ekonomin. Hen lär sig att kritiskt granska</p>	<p>Kunskaper och färdigheter som gäller samhälle, medier, ekonomi och hushållning.</p>	<p>Eleven känner under handledning igen faktorer som anknyter till samhälle och ekonomi.</p> <p>Med hjälp av handledning</p>	<p>Eleven beskriver med hjälp av exempel fenomen och verksamhet i samhället och ekonomin.</p> <p>Eleven hittar information om</p>	<p>Eleven hämtar information om samhälle och ekonomi ur olika källor och jämför informationen.</p> <p>Eleven redogör för mediernas</p>	<p>Eleven hämtar och presenterar information om samhälle och ekonomi kritiskt och på ett sätt som beaktar olika synpunkter.</p>

hushållning och kritiskt värdera mediernas roll och betydelse		mediernas roll i samhället.		hittar eleven information om samhälle och ekonomi ur källor som hen får och ger under handledning ett exempel på mediernas verksamhet som förmedlare av information.	samhälle och ekonomi ur olika källor och upptäcker skillnader i informationen i olika källor. Eleven beskriver mediernas påverkan i elevens eget liv och i samhället.	roll i individens liv och dess verksamhet som en del i den offentliga diskussionen.	Eleven bedömer kritiskt mediernas verksamhet och mediepåverkan i samhället.
Att bruka och tillämpa kunskap om samhället							
M5 uppmuntra eleven att utvecklas till en företagsam och ansvarsfull ekonomisk aktör, som har insikt i entreprenörskap och arbetsliv, känner till vilka möjligheter det erbjuder och kan	I1, I4	Eleven lär sig att verka som en ekonomisk aktör som känner till arbetsliv och entreprenörskap.	Förmåga att använda och tillämpa färdigheter i anknytning till entreprenörskap och arbetsliv	Eleven känner under handledning igen skillnaderna mellan lönearbete och entreprenörskap och yrken som representerar lönearbete och entreprenörskap.	Eleven beskriver utmärkande drag för lönearbete och entreprenörskap. Eleven redogör för vilka möjligheter lönearbete respektive	Eleven beskriver lönearbets och entreprenörskapets ställning i samhället. Eleven jämför de möjligheter som lönearbete respektive	Eleven analyserar lönearbets och entreprenörskapets betydelse i samhället. Eleven bedömer betydelsen av lönearbete respektive entreprenörskap för individen.

planera sin egen framtid					entreprenörskap erbjuder individen.	entreprenörskap erbjuder individen.	
M6 handleda eleven att studera olika samhällsaktiviteter, gemenskaper och minoritetsgrupper på ett mångsidigt och fördomsfritt sätt	I1–I3	Eleven lär sig att analysera olika gemenskaper och befolkningsgrupper i samhället.	Förmåga att mångsidigt granska olika gemenskaper och befolkningsgrupper.	Eleven känner med hjälp av exempel igen gemenskaper och minoritetsgrupper i det finländska samhället.	Eleven beskriver olika gemenskaper och minoritetsgrupper och deras ställning i det finländska samhället.	Eleven redogör för faktorer i samhället som påverkar olika befolkningsgrupper.	Eleven bedömer sätt på vilka man kan stödja olika befolkningsgruppers likvärdighet i samhället.
M7 handleda eleven att förstå principerna för samhälleligt beslutsfattande och demokratiska förfaringsätt på lokal och nationell nivå, inom Europeiska unionen och globalt samt att fungera som en aktiv	I1–I3	Eleven lär sig att förstå demokratiska förfaringsätt i samhälleligt beslutsfattande och att använda dem i sitt närsamhälle.	Kännedom om och tillämpning av principerna för samhälleligt beslutsfattande och demokratiska förfaringsätt	Eleven känner under handledning igen kännetecknen för demokratiskt beslutsfattande. Eleven visar med hjälp av exempel hur ett demokratiskt beslutsfattande framkommer i det	Eleven beskriver och förklarar kännetecknen för demokratiskt beslutsfattande på lokal nivå, nationellt och inom den Europeiska unionen. Eleven beskriver på vilka olika sätt de	Eleven redogör för hur olika former för beslutsfattande främjar demokrati och hur demokratiskt beslutsfattande stöds på lokal och nationell nivå, inom den Europeiska unionen och globalt.	Utgående från givet material bedömer eleven hur målen för demokrati uppfylls i beslutsfattandet på olika nivåer. Eleven använder på ett mångsidigt sätt demokratiska verksamhetsprinciper i det

medborgare som utvecklar sitt närsamhälle				egna närsamhället.	verksamhetsprinciper kan genomföras i det egna närsamhället.	Eleven använder demokratiska verksamhetsprinciper i det egna närsamhället.	egna närsamhället och skapar och motiverar förslag till hur de kan utvecklas.
M8 handleda eleven att förstå grunderna i ekonomiförvaltning, att kunna hantera sin egen ekonomi och att konsumera ansvarsfullt och i enlighet med principerna för hållbar utveckling	I1, I4	Eleven lär sig att förstå och tillämpa principer för hållbar ekonomi utgående från ett privat- och nationalekonomiskt perspektiv.	Förmåga att förstå och tillämpa ansvarsfull ekonomisk verksamhet	Eleven visar under handledning att hen känner till några former för ekonomisk verksamhet (såsom att konsumera, spara). Eleven visar under handledning att hen känner till sätt på vilka individen kan påverka en hållbar framtid.	Eleven förklarar vilken betydelse olika former av ekonomisk verksamhet har för privat ekonomi. Eleven beskriver krav som en hållbar framtid ställer på hushålls- och nationalekonomin samt på skötseln av privat ekonomi.	Eleven beskriver vilken betydelse olika former av ekonomisk verksamhet har för nationalekonomin. Eleven redogör för krav som en hållbar framtid ställer på hushålls- och nationalekonomin samt på skötseln av privat ekonomi.	Eleven motiverar åtgärder som främjar hållbar framtid och bedömer vilken inverkan de har på hushåll och nationalekonomier. Utgående från givet material bedömer eleven planer i anknytning till privat ekonomi utgående från ett hållbart ekonomiskt perspektiv.
M9 handleda eleven att	I1–I4	Eleven lär sig att tillgodogöra	Tillämpa samhälleligt	Eleven ger under	Eleven ger exempel på sätt	Eleven deltar i behandlingen	Eleven deltar konstruktivt i

<p>vidga sitt samhällsperspektiv, engagera sig i samhällsrelig verksamhet och diskussion samt använda sina medie- och samhällskunskaper då hen bildar sig egna uppfattningar och agerar som medborgare</p>		<p>sig och dra nytta av centrala kunskaper och färdigheter i samhällsrelig verksamhet.</p>	<p>tänkande och färdigheter i att delta och påverka samt mediefärdigheter</p>	<p>handledning exempel på olika sätt att delta och påverka i samhället. Eleven tar ställning i en samhällsfråga.</p>	<p>att delta och påverka i samhället. Eleven motiverar åsikter i samhällsreliga frågor.</p>	<p>av samhällspolitiska frågor och jämför olika sätt att påverka. Eleven motiverar åsikter i samhällsreliga frågor på ett mångsidigt sätt.</p>	<p>behandlingen av samhällspolitiska frågor och utvärderar de diskussioner som förts.</p>
--	--	--	---	---	--	---	---